

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2006-2007

30 maart 2007

GEDACHTEWISSELING

**over het eindverslag ‘Leren van en over de steden’
van de Visitatiecommissie die in 2005 de centrumsteden visiteerde**

VERSLAG

**namens de Commissie voor Wonen, Stedelijk Beleid, Inburgering en Gelijke Kansen
uitgebracht door mevrouw Cathy Berx**

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Jan Penris.

Vaste leden:

mevrouw Monique Moens, de heren Jan Penris, Erik Tack, Wim Van Dijck, Christian Verougstraete;

de dames Cathy Berx, Hilde Crevits, de heer Tom Dehaene, mevrouw Veerle Heeren;

de dames Else De Wachter, Caroline Gennez, Michèle Hostekint;

de heer Sven Gatz, mevrouw Dominique Guns, de heer Hugo Philtjens.

Plaatsvervangers:

mevrouw Hilde De Lobel, de heren Felix Strackx, Roland Van Goethem, Jurgén Verstrepen, John Vrancken;

de heren Carl Decaluwe, Stefaan De Clerck, mevrouw Monica Van Kerrebroeck, de heer Johan Verstreken;

de heren Chokri Mahassine, Jan Roegiers, Jo Vermeulen;

de heer Marc Cordeel, de dames Hilde Eeckhout, Laurence Libert.

Toegevoegde leden:

mevrouw Mieke Vogels;

de heer Bart De Wever.

INHOUD

	Blz.
I. Uiteenzetting door de heer Filip De Rynck, medevoorzitter van de Visitatiecommissie	4
1. Het Stedenfonds en de visitatie als tussentijdse evaluatie.....	4
2. De inhoud van het syntheserapport van de visitaties.....	6
2.1. Visitatie als instrument.....	6
2.2. Stedenfonds als instrument	6
2.3. Is meten weten?.....	7
2.4. Wonen: harde grenzen.....	7
2.5. Een stad vol gemeenschappen	8
2.6. Regie: een toverwoord?	8
2.7. Instrumenten in ontwikkeling	9
2.8. Politiek en ambtelijk leiderschap.....	10
2.9. VGC: bestuur in de stad.....	10
2.10. Stedelijk activisme, institutionele omklemming en stedelijke assertiviteit	11
3. De visitatie beoordeeld.....	11
II. Vragen en opmerkingen van de commissieleden.....	11

DAMES EN HEREN,

De Commissie voor Wonen, Stedelijk Beleid, Inburgering en Gelijke Kansen hield op 8 februari 2007 een gedachtewisseling over het eindverslag 'Leren van en over de steden' van de Visitatiecommissie die in 2005 de centrumsteden visiteerde, met de heer Filip De Rynck, medevoorzitter van de Visitatiecommissie.

I. UITEENZETTING DOOR DE HEER FILIP DE RYNCK, MEDEVOORZITTER VAN DE VISITATIECOMMISSIE

De heer Filip De Rynck, medevoorzitter van de Visitatiecommissie: Ik zal het vandaag hebben over onze ervaringen bij de visitatie aan de centrumsteden in het kader van het Stedenfonds. Ik verontschuldig de heer Pieter Tops, mede-voorzitter van de Visitatiecommissie, maar de heer Stefaan Tubex, die het inhoudelijk secretariaat heeft gedaan, is wel aanwezig.

1. Het Stedenfonds en de visitatie als tussentijdse evaluatie

Het Stedenfonds is een zeer open fonds, de opvolger van het Sociaal Impulsfonds. Dit jaar zijn de voorbereidingen gestart om tegen 1 januari 2008 een nieuwe beleidsovereenkomst met de 13 centrumsteden en de Vlaamse Gemeenschapscommissie van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest (VGC) te sluiten. Ondertussen zijn er aanzetten tot strategische contracten. In het kader van het nieuwe stedenfonds wordt de koppeling tussen dat fonds en de strategische contracten met de steden in het vooruitzicht gesteld. Een van de vragen bij de start van het Stedenfonds was of dat fonds op zichzelf moest blijven bestaan. Die vraag is ondertussen al beantwoord, mede door de vragen gedurende de visitatie.

Er ontstond onder meer discussie over de open doelstellingen van het Stedenfonds zoals het bestrijden van kansarmoede, het bevorderen van de leefbaarheid en het versterken van de kwaliteit van het bestuur. Die doelstellingen kunnen immers misschien ook via het Gemeentefonds bereikt worden. Als de doelstellingen daarentegen te strikt worden, biedt het Stedenfonds te weinig meerwaarde ten opzichte van andere sectorale doelstellingen. Tijdens de visitatie hebben we gemerkt dat de open doelstellingen zeer divers geïnterpreteerd zijn en dat ook de onderhandelingen

tussen stad en Vlaamse overheid op een zeer verscheiden manier zijn gevoerd. Er zijn steden waarmee er nauwelijks onderhandeld is; een sterke burgemeester heeft gewoon het plan geponeerd. In andere gevallen zijn er wel, soms vrij stevige discussies geweest tussen stad en Vlaamse overheid. Dat was dus heel wisselend. Een aantal steden heeft niet veel meer gedaan dan de activiteiten, waarmee ze regulier bezig waren, deels te draineren via het Stedenfonds. Er zijn steden, met aan de kop Gent en Antwerpen, waar men het Stedenfonds gebruikt heeft als een hefboom voor vernieuwing. Gent en Antwerpen hebben de middelen van het Stedenfonds ruim gespreid over heel veel programma's, terwijl andere steden het Stedenfonds helemaal gericht hebben op één doelstelling. Turnhout is daar het meest expliciete voorbeeld van en heeft de middelen aangewend voor wonen. Kortom, er is dus een grote diversiteit, zowel in de manier van onderhandelen als in de inhoud van de verschillende programma's. Ik onderscheid toch wel een drietal types van programma's. Ik herhaal ook dat het niet zo is dat er met elke stad zeer intensieve onderhandelingen gevoerd werden. In een aantal gevallen heeft de Vlaamse overheid de voorstellen van de stad bijna klakkeloos overgenomen.

De visitatie was een tussentijdse procedure. Terecht is ervoor gekozen om het in 2007 nog niet te herhalen. De visitatie van halfweg 2005 is zeker geen indringende evaluatie van effectiviteit en zeker niet van efficiëntie. Ze was vooral gericht op interactie, op leren, op discussie met de steden.

De visitatie is voorgesteld in september 2004. Toen was er bij een aantal steden behoorlijke argwaan. Geleidelijk is de commissie erin geslaagd om die argwaan om te zetten in een zeer positieve indruk over de manier van werken.

Elke stad had bij het begin van het Stedenfonds een staat van de stad gemaakt. De kwaliteit van die rapporten verschilde bijzonder. Enkele steden hadden de bestaande statistieken gebundeld; andere, met Antwerpen als beste voorbeeld, hebben van het rapport een strategisch document gemaakt dat zeer leeswaard is. De commissie heeft daarna aan elke stad een bezoek gebracht om de visitatie voor te bereiden. Dat was bijzonder nuttig om het terrein te verkennen en gevoeligheden weg te werken. De voorzitters hebben dan enkele kernvragen voorgesteld die in elke stad tot evaluatie konden leiden. Die vragen verschilden per stad.

Het hele proces is op een transparante manier volbracht. Alle documenten staan op de website¹ en elke stad kan de documenten van de andere steden lezen. Dat is niet het geval met vele andere documenten die elke stad naar Brussel stuurt. Iedereen kon dus de kwaliteit van de rapporten en van ons werk controleren.

Elke stad heeft daarop een rapport gemaakt over de voortgang van de beleidsovereenkomst met de Vlaamse overheid en de discussiethema's die de voorzitters voorgesteld hadden. Ook de kwaliteit van die rapporten loopt bijzonder uiteen. Sommige rapporten waren niet meer dan zeer saaie en bureaucratische werkstukken die het lezen niet waard waren. Andere waren een echte interne evaluatie. De kwaliteit hing heel sterk samen met het groepsproces dat al dan niet ontstaat voor dergelijk rapport. Als een ambtenaar het moet afhandelen, is dat meestal geen garantie voor kwaliteit. Het is trouwens niet de traditie om in een stad over de voortgang van het beleid te discussiëren met alle sectoren. Als er een interne discussie op gang komt, beïnvloedt dat de kwaliteit van de rapporten positief.

Daarna heeft de commissie het visitatieprogramma en de visitatiecommissies per stad samengesteld. Een van de leden van de Visitatiecommissie Antwerpen was de heer Sven Gatz. De samenstelling van de commissies staat trouwens in het rapport. De commissies bestonden deels uit politici en ambtenaren uit andere steden, enkele experts, afhankelijk van de inhoud van de beleidsovereenkomsten, en zichzelf als voorzitters, die samen zijn opgetreden in Gent, Antwerpen en bij de VGC.

Vooraf had men ons voor gek verklaard omdat we dachten dat politici zouden durven, willen of kunnen participeren in dergelijk proces. Dat is op geen enkel moment een probleem geweest. Er waren hoogstens agendaperikelen. Niemand heeft geweigerd om in een commissie zitting te hebben. Heel wat politici voelden zich wel onwennig. Het heeft soms een tijdje geduurd eer ze in de juiste stijl optraden. Het is natuurlijk raar om over collega's te oordelen.

De gemengde samenstelling van de commissies was heel belangrijk voor de kwaliteit van het proces. Het was essentieel dat niet alleen academici de steden

bezochten. Dat is altijd wat afstandelijk, misschien gebruiken zij niet altijd de juiste woorden. Als ambtenaren of politici in discussie gaan met collega's, krijgt de discussie een heel ander karakter. Het was dus een goede keuze.

De visitatie duurde een dag. Het kon dus onmogelijk een indringende evaluatie zijn, maar veeleer een aftasten. Er waren panelgesprekken van een uur tot anderhalf uur. Voor het eerst in mijn carrière heb ik met het college van Antwerpen kunnen discussiëren zonder dat er ook maar een gsm heeft gerinkeld. Dat gesprek heeft anderhalf uur geduurd. Meestal is het zoals in deze commissie een komen en gaan van mensen. U kent dat soort 'duivenkottoestanden'. Het college vond het blijkbaar boeiend om rustig over een en ander te kunnen discussiëren. Ook daar is dat niet een gewoonte. Er is ook nooit tijd voor want alle agenda's zitten vol.

Zowel met het college, de leidende ambtenaren, het middenkader, de veldambtenaren, de OCMW's werden panelgesprekken gevoerd. Het konden ook huisvestingsmaatschappijen zijn. Voorts werd er gepraat met private actoren en burgerorganisaties. Die aanpak was nuttig omdat het college wist dat bepaalde uitspraken misschien in de loop van de dag tegengesproken zouden worden. 's Avonds was er dan telkens een receptie en een moment van reflectie. De commissie spendeerde dan ongeveer een uur aan het formuleren van haar bedenkingen. Dat was een spannend maar boeiend moment. De voorzitters hadden dan de niet altijd evidente taak om terug te koppelen. In een aantal steden heeft de stad zeer veel mensen uitgenodigd, Antwerpen bijvoorbeeld een 250-tal. Ook de raadszaal van Gent was goed gevuld. Andere steden hadden dat risico niet genomen. Ze hadden beslist om zo weinig mogelijk mensen uit te nodigen, met de idee dat kritische opmerkingen dan ook een beperkt gehoor zouden hebben, bijvoorbeeld Sint-Niklaas.

In Aalst was de Visitatiecommissie niet onverdeeld gelukkig met alles wat er in de stad gaande was. Daar was het dus het meest spannend. Daar brachten we een niet zo prettige boodschap van wat ons opgevallen was. De ambtenaren in Aalst hadden immers gretig gebruikgemaakt van de gelegenheid om aan buitenstaanders eindelijk eens te zeggen wat er al jaren aan schortte. De commissie fungeerde daar ook als middel om de frustraties te kanaliseren.

De snelle terugkoppeling had ook een ontladingseffect. Het was niet wenselijk om pas na enkele maanden resultaten bekend te maken.

¹ <<http://www.thuisindestad.be/html/visitatie/index.html>>

Daarna zijn visitatierapporten opgesteld. Die zijn dus teruggekoppeld naar de stad en naar de commissie. Ik hoop dat u gemerkt hebt dat we de rapporten toegankelijk en beknopt gehouden hebben. Elk rapport telt maximum 20 bladzijden en we hebben geprobeerd begrijpelijke taal te gebruiken. Voor ons als academici was dat een nuttige oefening in leesbaar schrijven.

Tot slot werd het definitieve visitatierapport opgesteld. Het syntheserapport verscheen in januari 2006². Het was een intensieve procedure, die in een jaar tijd afgehandeld is.

2. De inhoud van het syntheserapport van de visitaties

Ik ga heel kort in op enkele bedenkingen bij de tien hoofdstukken van het visitatierapport.

2.1. *Visitatie als instrument*

Steden en gemeenten kennen een lange traditie van bureaucratische rapporten. Hele dikke boeken waarvan ze vermoeden dat niemand ze leest, maar iedereen houdt de illusie op dat ze denken te veronderstellen dat de andere dat gelezen heeft. Dan maakt de kwaliteit niet zo veel uit. De capaciteit en de kwaliteit van echte evaluaties daarentegen zijn beperkt en wisselend. De visitatie is natuurlijk ook een moment waarop de stad zich in zijn zondagse pak kon presenteren. Het klonk soms mooier dan het was.

Achteraf bekeken is de blik van de visitatie iets te veel de blik van internen of collega's onder elkaar geweest. De externe blik, van bijvoorbeeld bewonersorganisaties, is misschien iets te beperkt aan bod gekomen. Het is niet simpel om die val te vermijden. Wie nodig je dan uit? Het creëert ook bijkomende problemen. Misschien is het te veel een bestuurlijk onderonsje geweest en te weinig de scherpe kritische blik van buitenaf.

Het accent lag op discussie en leren en minder op effectiviteit. Dat heb ik al gezegd.

2.2. *Stedenfonds als instrument*

Tijdens de visitatie is de kwestie hoe het Stedenfonds als instrument functioneert, aan bod gekomen. Tenzij men ons heeft voorgelogen, hebben we weinig twijfel gehoord over het nut van het fonds. De voorwaarde was wel dat de open onderhandelingsfeer behouden blijft. Er was eensgezindheid over het feit dat het fonds en de controle ervan het mogelijk maken om een aantal evoluties te versnellen of op gang te brengen. Die hefboomfunctie is heel vaak beklemtoond.

Een van de vragen was of de overgang van Sociaal Impulsfonds naar Stedenfonds een sociaal bloedbad veroorzaakt heeft. De conclusie was dat het niet het geval was. Heel wat innovatieve initiatieven van het Sociaal Impulsfonds zijn regulier geworden. In veel steden is de dotatie van het OCMW verhoogd. De Visitatiecommissie heeft integendeel gemerkt dat wat hier en daar, bij de start van het Impulsfonds, nog als luxe bekeken werd, nu deel uitmaakt van het reguliere beleid. Natuurlijk was er ook, allicht terechte, kritiek bij sommige initiatieven.

Een stedelijk beleid zonder sociale accenten en zonder sociaal beleid is nu ondenkbaar. De commissie heeft alvast niet de indruk dat de overgang van Impulsfonds naar Stedenfonds een sociaal bloedbad veroorzaakt heeft.

De verschillen in strategisch gebruik en strategische capaciteit heb ik al aangehaald. De mix van open onderhandeling en opvolging heeft volgens ons een positieve impact op de effectiviteit van de programma's. Als steden weten dat er een evaluatie volgt, zullen ze realistischer programmeren en realistischer plannen. Dat is belangrijk voor de kwaliteit van de plannen.

Een belangrijk punt, en misschien ten dele een probleem, is dat bij een evaluatie van het Stedenfonds het fonds niet op zich staat. De Vlaamse overheid wil misschien wel de effectiviteit van het fonds op zich beoordelen. In een stad zijn veel aspecten verbonden, er zijn daarenboven heel veel andere Vlaamse, federale, Europese fondsen en acties actief. Het is lastig om de effectiviteit van het fonds op zich te beoordelen. Evaluatie is zinvol maar mag niet kunstmatig worden. Die neiging duikt soms wel eens op op het Vlaamse niveau, dat bevoegd is voor dat ene fonds. Er zijn echter technische en inhoudelijke grenzen.

Over het Stedenfonds is onderhandeld met de minister bevoegd voor het stedenbeleid. In de programma's

² Filip De Rynck, Pieter Tops, Stefaan Tubex, *Visitatie Stedenfonds 2005. Leren van en over de steden. Rapport van de Visitatiecommissie 2005*, <http://www.thuisindestad.be/html/visitatie/downloads/syntheserapport_eindversie.pdf>

van het Stedenfonds werden bijzonder veel doelstellingen ontwikkeld met betrekking tot onderwijs, cultuur, huisvesting enzovoort. De beleidsovereenkomsten zijn goedgekeurd door de volledige Vlaamse Regering, maar dat betekent niet dat elk lid van die regering zich engageert voor de onderdelen die onder zijn bevoegdheid vallen. Zal het met de strategische contracten anders zijn of zal het wederom beperkt blijven tot het engagement van een minister maar niet van de hele Vlaamse overheid? Er zijn dus geen aanwijzingen dat het Stedenfonds ervoor gezorgd heeft dat de steden ook andere partnerschappen dan met de minister voor Stedenbeleid, sloten. Het is niet gemakkelijk om dat te verhelpen.

2.3. *Is meten weten?*

Voor de nieuwe beleidsovereenkomst wordt er gewerkt met indicatoren, zowel op strategisch niveau als op operationeel niveau. Over het algemeen heeft het werken met indicatoren in de steden een gunstig effect, in de zin dat de steden meer aandacht krijgen voor de opvolging van het beleid. Hier en daar krijgen ze ook meer aandacht voor de interne versterking van de capaciteit om dat te doen. Werken met indicatoren en monitoring vergt technische capaciteiten en kennis. Dat wordt onderschat. Dat komt bij de taken van ambtenaren die al zoveel te doen hebben. Indicatoren zijn over het algemeen wel een impuls geweest om meer na te denken en meer werk te maken van de opvolging van het beleid. Daarbij gaat het niet alleen over de monitoring via het Stedenfonds. Ook andere eigen instrumenten van de stad spelen een rol. Hier en daar zijn er daarvoor extra personeelsleden aangevoren, bijvoorbeeld in Antwerpen en in Gent.

Bij de strategische indicatoren zijn er zowel technische als inhoudelijke problemen vastgesteld. Die indicatoren zijn zo algemeen dat ze net niet het niveau van het bruto lokaal geluk halen. Ofwel zijn de indicatoren zo algemeen dat ze niet strategisch zijn, ofwel zijn ze bruikbaar maar gekoppeld aan zoveel andere instrumenten dan het Stedenfonds dat er een verschuiving kan ontstaan. De kwaliteit van de strategische indicatoren was het gevolg van de beperkte ervaring van de steden maar ook van de Vlaamse overheid. Genk staat allicht het verst, het heeft al een langere traditie van plannen en evaluaties. Ik heb het dan nog niet eens over de validering van de indicatoren met betrouwbare data.

De operationele indicatoren handelden over de concrete output. Dat kan leiden tot cijferfetisjisme, een cijfertoevloed waar niemand wijzer uit wordt. Al die cijfers werden doorgespeeld aan het Vlaamse niveau. Het nut daarvan was helemaal niet duidelijk.

Op vlak van indicatoren staan we verder dan een aantal jaren geleden, vooral wat de aandacht voor monitoring en opvolging en het versterken van de capaciteit betreft, maar op technisch vlak is er wel een probleem. Ondertussen is de stadsmonitor ontwikkeld. Dat is eigenlijk een instrument op strategisch niveau. Die functioneert ook nog niet perfect, maar ik hoop dat bij de volgende ronde dat instrument nuttig zal zijn. Als die inspanning volgehouden wordt, kan er een gemeenschappelijke taal om te denken over die programma's, ontwikkeld worden.

Dat zou minstens betekenen dat zowel de steden als de Vlaamse overheid de uitgangspunten van die monitor over leefbaarheid en duurzaamheid en de cijfers die dat induceren, als een gemeenschappelijk beleidskader aannemen. Dat betekent dat de Vlaamse overheid en de stad een soort gemeenschappelijk referentiekader hebben om over het stedenbeleid te praten. Een aantal jaren geleden was dat aan beide zijden zoek.

2.4. *Wonen: harde grenzen*

Het zal u niet verwonderen dat wonen in alle steden, zelfs al stond het niet in de beleidsovereenkomst, een van de grote kernthema's was. Je wordt immers niet altijd vrolijk van de balans. Het Stedenfonds is overal een stimulans geweest om over de interne organisatie van het woonbeleid na te denken. De steden waren op vlak van woonbeleid vaak heel beperkt toegerust. Ze zijn dat nu vaak nog. Als ze al met wonen bezig waren, was dat vaak met de sociale kant van het wonen en met de premies. Het is ondertussen duidelijk dat dat niet meer volstaat. Naarmate het wonen een belangrijker thema wordt in het beleid, moeten de steden dan ook nadenken over hun capaciteiten op dat vlak. Het Stedenfonds heeft dus overal tot discussies geleid over de capaciteit van de diensten. Die waren vaak onderbemand en vooral bezig met premies. Er waren dus weinig personeelsleden die beleidsmatig met wonen bezig waren en de koppeling konden maken met bijvoorbeeld de ruimtelijke ordening.

We hebben vastgesteld dat in een aantal steden de woondienst ondertussen verschoven is van de sociale departementen naar de hardere departementen, met name de ruimtelijke ordening en stedenbouw. Die belangrijke vaststelling roept ook vragen op. Komt het sociale aspect van het wonen nog voldoende aan bod? Waar positioneren de OCMW's en de sociale-huisvestingsmaatschappijen zich?

Er kunnen vragen gesteld worden bij de zin van de ingesloten premiesystemen. Die leveren wel een output, maar de beleidsmatige effecten zijn niet altijd duidelijk, ook niet voor de steden. Het herzien van de instrumenten is een impuls van het Stedenfonds. Daarbovenop komt de vaststelling dat de steden op vlak van de capaciteit en het woonbeleid nog steeds ondermaats zijn toegerust vergeleken met de complexiteit van de problemen. Het woonbeleid is lang een materie geweest hetzij van de socialehuisvestingsmaatschappijen, hetzij van de markt. Daar dragen we nu de gevolgen van. Op het moment dat er meer verwacht wordt van de steden op vlak van regie van het woonbeleid, ontbreekt de capaciteit.

Positief is het verhoogde activisme wat wonen betreft. Het is duidelijk dat wonen veel hoger op de agenda van de stadsbesturen staat. Net daardoor worden de problemen scherper aanvoeld. De stad loopt tegen de grenzen op van zijn mogelijkheden en heeft soms de indruk dat hij in de marge bezig is. Leuven zegt zelf dat het fantastisch goed bezig is in de marge, met name in de sociale huisvesting. Het klaagt over onvoldoende instrumenten om de woonmarkt te sturen. Het gaat daarbij onder meer over of het juridisch mogelijk is om contingenten in plannen te reserveren.

Het centralisme in de huisvestingsregelgeving tart elke verbeelding. Ik heb zelf het gevoel dat het alleen nog maar toeneemt, door procedures die naast elkaar functioneren, door de duur van die procedures enzovoort. Dat is hemeltergend.

2.5. Een stad vol gemeenschappen

In Genk en Mechelen is er gediscuteerd over het multiculturele karakter van de stad. Dat stond immers in de beleidsovereenkomst. Ik kan niet anders dan vaststellen dat er enige somberheid heerste. De kansarmoede is niet exclusief gekleurd maar kleurt wel steeds meer. Achterstand en segregatie gaan hand in hand. Het wegwerken van de achterstand is niet

meteen een garantie voor integratie. Het aanvoelen bestond dat de segregatie lijkt toe te nemen, met name omdat de basisvoorwaarden voor integratie lijken af te nemen. Het gaat over de kennis van het Nederlands, schoolachterstand, problemen op het vlak van werken en op vlak van de huisvesting. De steden hebben het gevoel dat, terwijl er aan de voordeur wordt gewerkt, de achterdeur wijd open staat. Die vaststellingen zijn gedateerd want van anderhalf jaar geleden.

De steden stellen vast dat het lokaal curatief werken tegen zijn grenzen oploopt. Ze hebben het gevoel dat er nog wel iets meer mogelijk is maar toch niet veel meer. Dat was met name in Genk het geval. Het mandaat van de steden om op te treden op een aantal domeinen hangt samen met de bevoegdheid van minstens drie ministers. We hebben moeten zoeken naar de juiste termen om een en ander te benoemen. Dat maakt deel uit van de delicate problematiek.

2.6. Regie: een toverwoord?

Het woord regie wijst op ambities van steden op terreinen waar ze voorheen minder of niet actief waren. Het kan bijvoorbeeld gaan over regie op de woonmarkt, of in het onderwijsaanbod. Regie is een van de meest gebruikte woorden bij de ontwikkeling van de steden op dit moment. Steden worden gedwongen om op bepaalde vlakken, bijvoorbeeld op het vlak van onderwijs, een ander soort rol te vervullen, niet alleen uitvoeren maar ook bemiddelen, aangaan van partnerschappen met publieke en private partners worden hun deel. Dat roept natuurlijk vragen op. Het lastigste aspect is allicht de combinatie van partner en regisseur. Mechelen heeft dat radicaal opgelost door het stedelijk onderwijs over te dragen aan andere netten en te investeren in een dienst voor onderwijsregie. Antwerpen vindt het net noodzakelijk, ook vanuit sociale overwegingen, om het stadsnet te behouden. Net omdat de stad ook een actor is, praat hij op een andere manier. De regierol wordt op een andere, meer doorvoelde wijze ingevuld. De stad is geloofwaardiger omdat hij ook met zijn twee voeten in de praktijk staat. Antwerpen heeft nu beslist om iets meer afstand te nemen door de eigen onderwijsinstellingen meer te verzelfstandigen. De taak van de stad verandert dus. Dat roept interessante vragen op.

Het mandaat van de steden om de regie te vervullen in het domein van jongeren en onderwijs, is iets duidelijker, maar in het algemeen hebben de steden

relatief zwakke mandaten die ze vooral door hun eigen legitimiteit moeten compenseren. Ze beschikken daarenboven over relatief weinig instrumenten om de regierol te staven. Tijdens deze regeerperiode zal het debat onverminderd voortgezet worden. De druk op de Vlaamse overheid om het mandaat van de steden beter te schragen, zal verhogen.

Het woord regie dekt een veelzijdige praktijk. Ik wil zeker niet verhullen dat in een aantal gevallen regie een modewoord is om hetzelfde te doen als wat men al deed. In een aantal andere gevallen verhult het woord dat de stad meer ambities ontwikkelt. De stad trekt een en ander naar zich toe. Discussies over het primaat van de politiek zijn dan niet ver af. Het gaat niet alleen over interactie en partnerschappen; de steden ontwikkelen dus ook meer eigen ambities. Dat heeft allicht ook te maken met de ondertussen toegenomen professionalisering van de stadsbesturen. Het heeft ook te maken met de druk op de politici om een en ander zo snel mogelijk te realiseren. Ze worden onder meer opgejaagd door de media. Er is toch ook een dynamiek ten gevolge van de professionalisering. De verleiding is dan groter om een en ander zelf te realiseren.

2.7. *Instrumenten in ontwikkeling*

Het Stedenfonds heeft ervoor gezorgd dat er nagedacht werd over instrumenten. Daarmee bedoel ik niet dat het fonds de instrumenten heeft vernieuwd, maar het heeft de discussie wel heel erg opgevoerd. De heer Patrick Janssens was betrokken bij de visitatie van Gent en werd geconfronteerd met Gent Info, een oproepsysteem dat burgers op een zeer professionele wijze doorverwijst en interactief helpt. Hij neemt dat idee mee naar Antwerpen. Sint-Niklaas en Kortrijk investeren ook in dergelijke eenloketdienstverlening. Nogal wat middelen van het Stedenfonds zijn daarvoor gebruikt. Ik vind dat een goede aanwending. Zo kan de effectiviteit van de middelen rechtstreeks beoordeeld worden. Het heeft een aantal steden bewust gemaakt van de kwaliteit van de dienstverlening van hun loketten.

Het Stedenfonds is een stimulans geweest om de staf-functies in de steden te versterken. Steden hebben daarvoor niet altijd veel middelen. Vaak heeft een stad een secretaris en voorts departementshoofden. Sommige steden hebben beperkte kabinetten. Er zijn weinig personeelsleden die het overzicht van de stads-ontwikkeling behouden. Steden zoals Gent hebben

een forse inhaalbeweging uitgevoerd. Allicht zal ook dat nieuwe vragen oproepen over de positie van die stafdiensten in de organisatie. Over het algemeen is de kwaliteit op stafniveau nog altijd vrij beperkt. Ik verwacht dat de steden meer zullen investeren in het herbekijken van de eigen organisatie om de staffuncties mogelijk te maken.

Het Stedenfonds heeft ook het debat over het projectmanagement geactiveerd. Alle steden zijn bezig met grote fysieke stedelijke projecten. Ik heb het over projecten als Antwerpen-Noord, het Buda-project in Kortrijk, het Rabot in Gent. Die manier van werken kraakt en piept nog. De capaciteiten zijn ook op dat vlak nog relatief beperkt. Zelfs de stad Gent is niet altijd voldoende onderlegd om die projecten professioneel op te volgen. De ambtenaren die de projecten moeten controleren, zijn vaak gestresseerd en overvraagd. Dat komt de kwaliteit van de projectsturing niet ten goede.

Het projectmanagement wordt soms uitbesteed aan een professioneel bedrijf, vooral in Antwerpen en iets minder in Gent. Dat roept andere vragen op. In Oostende heeft het autonoom stadsbedrijf de volledige regie. Het is voor het eerst dat dergelijke stadsbedrijven zich van passieve beheerders of soms zelfs administratieve vehikels ontwikkelen tot actievare projectontwikkelaars. Het is nog niet duidelijk op welk niveau dergelijke diensten in de stad ingebed kunnen worden: in een dienst, als stafdienst, als autonoom bedrijf.

Zonder meer heeft het Stedenfonds het gebiedsgericht werken of de wijkwerking geactiveerd of versterkt. Alle steden hebben veel middelen daarvoor gebruikt. Steden werken wel met uiteenlopende praktijken, stijlen en leiderschap. Soms wordt het beleid erg aangestuurd van boven af. Dat was het geval in Antwerpen, nu is het wat complexer omdat de districten een grotere verantwoordelijkheid nemen. In Gent wordt in de 21 wijken of gebieden hetzelfde format gevolgd. Een stad als Hasselt daarentegen hanteert een bottom-upaanpak en werkt niet met formats. Die diversiteit is interessant. Beide werkwijzen bieden kansen maar ook problemen. De bureaucratische format biedt misschien geen meerwaarde aan de dialoog met de burger of op vlak van innovatief en flexibel management van de stad. Wijkwerking vergt een flexibelere aanpak. Een politieke en ambtelijke logica kan ervoor zorgen dat projecten die wijkwerkingen voorstellen, pas jaren nadien gerealiseerd worden. Het primaat van de politiek gaat in sommige steden

vergezeld van het primaat van de ambtenaren of ingenieurs. Als de professionaliteit toeneemt, botsen de verschillende logica's.

In sommige steden vormt de wijk- en gebiedswerking een zijspoor, in andere een hoofdspoor. Hier en daar dreigt de wijkwerking te leiden tot de verpampering van de burgers. De minste zorg van een burger inspireert het bestuur dan tot actie in de hoop dat dat de legitimiteit van het bestuurlijke apparaat zal bevorderen. Dat noopt burgers ertoe om nog veel meer te vragen, ze moeten immers zelf niets meer doen. Het zou kunnen dat de wijkwerking op dat punt hier en daar grenzen bereikt.

2.8. *Politiek en ambtelijk leiderschap*

Het is vooral de heer Pieter Tops, de Nederlandse covoorzitter, opgevallen dat de Vlaamse steden een eigen stijl hebben die helemaal verschilt van de Nederlandse. In Nederland wordt er eerst heel veel papier geproduceerd en dan soms zelfs niets gedaan. Vlaamse steden proberen eerst een en ander uit, vooraleer ze eventueel iets op papier zetten. Dat is de stijl van het plannend doen en doende plannen. Dat Vlaamse pragmatisme heeft allicht ook nadelen. De heer Tops vond echter dat die kwaliteit bewaard moest worden. Elke stad dicht zichzelf de uitvinding ervan toe, maar het is iets ruimer. Allicht verschilt het zelfs niet van de Waalse steden.

Papieren circuits hebben hun grenzen. In Nederland zijn visitaties een deel van de bureaucratische cyclus. Zo denken ze hun bestaan te kunnen bewijzen. Vlaanderen handelt anders. Ik denk dat die werkwijze best niet wordt platgewalst.

Sinds de laatste verkiezingen is zelfs met cijfers bewezen dat er in de steden een versterkt politiek en meer gepersonaliseerd leiderschap is in verschillende varianten. Burgemeesters ontwikkelen diverse stijlen. In tegenstelling tot algemeen aangenomen tracht de Leuvense burgemeester niet elk aspect volledig te beheersen, integendeel zelfs. In andere steden is dat wel meer het geval. Naarmate het leiderschap belangrijker wordt voor de legitimiteit, wordt de stijl van het leiderschap ook intern ten opzichte van ambtenaren en college, belangrijker.

De professionalisering van de ambtenaren is versterkt door de managementteams van het Gemeentedecreet.

Dat kan nuttige effecten ressorteren, maar creëert misschien ook problemen. In sommige steden kunnen de managementteams ook tot een nieuw soort ambtelijke centralisering leiden, waarbij alle beslissingen nu via de teams moeten passeren terwijl ze voorheen soepeler door de lagere niveaus genomen werden. Dat zou er kunnen toe leiden dat politici het managementteam laten voor wat het is en met de andere ambtenaren een en ander regelen.

De professionalisering is gaande. Dat versterkt precies de rationaliteit van de ambtenaren. Managementteams kunnen nuttig zijn maar houden ook gevaren in. In Gent en Antwerpen hebben middenkaders trouwens al opmerkingen over de managementteams. Ze richten zich dan tot diegenen die dezelfde logica hanteren, namelijk de politici.

2.9. *VGC: bestuur in de stad*

De indruk van de visitatie bij de VGC was dat de overgang van het Sociaal Impulsfonds naar het Stedenfonds meer verkaveling, meer bureaucratie en minder innovatie teweeggebracht had. Er zijn een aantal vragen te stellen over de ambtelijke capaciteit en de politieke samenhang op strategisch niveau. Het Stedenfonds heeft de bureaucratie in de VGC nog gestimuleerd. Dat is vreemd want in het Brusselse ambtelijke apparaat kent iedereen iedereen, desondanks ontstaat er een enorm papieren circuit. Er is dus te veel bureaucratie in verhouding tot de dichte netwerken. De te grote detailaansturing en te kleine strategische aansturing van de projecten, worden vooral door de ambtenaren maar ook door het maatschappelijke middenveld beklemtoond.

Het middenveld bekleedt een belangrijke positie in het Stedenfonds. De VGC is soms de postbus die het geld doorsluis. Daardoor ontstaat er te weinig gezamenlijke begeestering en is er te veel gescheiden beheersing. De VGC is toch vaak bezig met de communautaire agenda's in de klassieke betekenis. Als het begrip communautair letterlijk genomen wordt, in de zin van gemeenschappen, ontstaat er een heel nieuw soort discussie. Dan gaat het over het zoeken naar nieuwe coalities die niet alleen de klassieke communautaire scheidingslijnen volgen. De VGC balanceert tussen de oude en de nieuwe scheidingslijnen, terwijl de oude grenzen in praktijk vervagen. De VGC plooit naar binnen terwijl er net buiten veel in beweging is.

2.10. *Stedelijk activisme, institutionele omklemming en stedelijke assertiviteit*

Het stedelijke activisme zit heel sterk in de lift. Ik hoop dat het bij de volgende strategische contracten en het Stedenfonds de voeding kan zijn voor nieuwe en betere instrumenten die lering trekken uit dit verhaal. Het stedelijke activisme is tegelijkertijd bijzonder institutioneel omklemd. Ik heb soms de indruk dat het brede politieke leiderschap, dus ook het ambtelijke, in de steden op een te hoog niveau staat in vergelijking met wat men maar kan doen. De kwaliteit is de laatste jaren verbeterd, maar niet tot op het punt dat de steden het verschil kunnen maken. Dat heeft deels te maken met de traditie van sterke regelgeving, sterke omklemming. De kwaliteit is te hoog voor wat men er maar mee kan doen. Het Stedenfonds en de strategische contracten zijn een logisch en breder vervolg van het eerste Stedenfonds. Vanuit de ervaringen moet nog blijken of de strategische contracten dragend kunnen zijn voor de hele regering en ertoe kunnen leiden dat alle excellenties zich engageren om dat strategische contract waar te maken.

Elke stad verdedigt de eigen belangen, daarvoor is ons politiek bestel uitstekend geschikt. Dat betekent niet dat men de belangen van de steden verdedigt. Plots spelen allerlei loyaliteiten ten opzichte van kabinetten en minister een belangrijke rol. De volgzzaamheid en de politieke afhankelijkheid van de steden blijven vrij groot. De assertiviteit is te beperkt.

3. De visitatie beoordeeld

De visitatie was goed georganiseerd. Ze was in een jaar afgewerkt en dat was een prestatie. Dat kon alleen maar door de loyale medewerking van de steden. Vele steden vonden het een verademing om op die manier te kunnen praten. De evaluatie van de steden was positief, het was voor hen een leerrijk en een eerlijk leermoment. Het heeft geleid tot bruikbare documenten die nog altijd tot interne discussie en veranderingen in de steden leiden. Meerdere steden hebben onze suggesties ter harte genomen, ook bij de nieuwe plannen. Ze hebben soms onze manier van denken overgenomen. Niet elke vorm van toezicht heeft dat soort effect geressorteed.

Het werken met gemengde commissies was zeer positief en heeft het netwerk tussen de steden versterkt. De inkijk in elkaars huishouding is interessant voor de eigen stad. De visitatie is door steden aangegrepen

voor veranderingsprojecten en is als een good practice gebruikt voor andere beleidsdomeinen, bijvoorbeeld het jeugdbeleid.

De visitatie heeft de ontwikkeling van een kenniscentrum voor de Vlaamse steden in een stroomversnelling gebracht. Ondertussen is dat in de dertien steden, met de VGC als partner, goedgekeurd. Het kaderakkoord is klaar en de praktische voorbereiding is bezig. Het kenniscentrum is een interessant kader om de discussiesfeer van de visitatie voort te zetten.

II. VRAGEN EN OPMERKINGEN VAN DE COMMISSIELEDEN

Mevrouw Cathy Berx: Het rapport is goed geschreven, het woordgebruik is treffend. Het wijst er duidelijk op dat het werk niet afgerond is. Het is slechts een stap naar een beter stedenbeleid. De steden maar ook heel Vlaanderen hebben daar alles bij te winnen. Ik vind het heel jammer dat de minister niet aanwezig is. Vooral de opmerkingen over de Vlaamse overheid, die soms de zwakste schakel is of te centralistisch werkt, waren ook voor hem bestemd. Op pagina 9 staat dat er enige overtuigingskracht nodig was om voor de visitatie te kiezen. Iedereen heeft uiteindelijk de meerwaarde wel ingezien.

Lees ik het correct dat het werken met strategische indicatoren en planning ook meer en meer van de Vlaamse overheid zelf moet verwacht worden? Het komt er dan op neer dat ze zelf doet wat ze van de steden verwacht. De beleidsbrieven zijn allicht te weinig strategisch en bieden te weinig operationele doelstellingen.

Heel wat regels vormen blijkbaar een obstakel om een aantal doelstellingen te halen. Bestaat daar meer uitgebreide informatie over? Is dat beter in kaart gebracht? Bestaat er een overzicht van de concrete obstakels die de steden ervaren? In de beleidsbrief kondigt de minister meer overleg met de steden aan.

Het rapport verwijst vooral naar Vlaamse voorwaarden om een en ander te bereiken. Op vele vlakken gaat het ook over federale bevoegdheden, zoals samenleven in diversiteit, segregatie, illegaliteit.

In het rapport is nog niet zoveel aandacht gegaan naar de meting van effectiviteit en efficiëntie. Het fonds kan ook niet apart worden beoordeeld, er is immers een samenspel met tal van andere fondsen.

Zullen er tegen de visitatie van 2009 bijkomende methodologieën zijn om effectiviteit en efficiëntie te meten? Zal men bij de keuze van de indicatoren in de strategische contracten al oog hebben voor welke effectiviteit- en efficiëntiemeting eraan gekoppeld kan worden?

De heer Sven Gatz: Het is aan de commissie om de aanwezigheid van de minister te vragen. De minister is niet verplicht om aanwezig te zijn.

Door de strategische contracten en de open formules zullen de verschillen tussen de steden nog meer toenemen. Zal dat een andere werkwijze vergen voor de volgende visitatie? Wat is de stand van zaken van het kenniscentrum? Bij het eerste rapport werd er vrij algemeen gemeten, men was trouwens afhankelijk van de parameters die de steden hadden. Nu wil men gericht meten en de cijfers verfijnen. Staat dat kenniscentrum op dat vlak al ergens? Zal het kenniscentrum het monitoren zelf in handen nemen of op onderaannemers beroep doen?

De heer Stefaan De Clerck: Het visitatierapport is heel goed. Eigenlijk zou het Gemeentedecreet herschreven moeten worden in uitvoering van de conclusies. De commissie moet daarover durven nadenken. De regierol zorgt ervoor dat steden ruimer dan hun geografische omklemming moeten functioneren. Het is iedere dag duidelijk dat het netwerk breder wordt, het Gemeentedecreet beperkt die evolutie. Het middenkader voelt zich tekortgedaan door het managementteam, en zoekt andere wegen. Ook de politici zijn op zoek naar andere werkwijzen. Het managementteam moet dringend bijgestuurd worden, zo niet komt er een negatieve verkokering. Momenteel is het team te ambtelijk.

De fondsen stimuleren de gemeenten. Het is niet altijd gemakkelijk om te ontdekken welk project met welk fonds gesubsidieerd kan worden, maar dat verscherpt de aandacht. Dat belet niet dat de financieringen van de verschillende decreten en fondsen soms botsen. Daarbij komen dan nog de groeiende Europese middelen. Dat houdt het risico van te weinig coherentie en dubbel gebruik in. Dezelfde zorg geldt voor de regie. Het managementteam biedt geen oplossing. De stadsstructuren zijn niet altijd in staat om alle kanalen in het oog te houden en erop in te spelen.

Op vlak van monitoring zijn er positieve evoluties. Ik heb soms het gevoel dat het beperkt blijft tot het opstellen van tabellen. Het werk begint dan echter pas.

De opmerkingen over de rol van de Vlaamse overheid en de regering zijn het scherpst. Dat wordt trouwens ook zo in de steden gevoeld. De kenniscel wordt op relatief korte termijn operationeel. De centrum-steden zijn daar gesprekken over begonnen met het kabinet en met VVSG. Ze waren vragende partij voor onderhandelingen tussen de Vlaamse Regering en de nieuwe colleges. Het is immers zeer de vraag hoe een stad alle dossiers van de strategische contracten met de Vlaamse Regering kan bespreken. De contracten hebben automatisch betrekking op meerdere dossiers, alle domeinen zijn geïntegreerd. Dat moet dringend bijgestuurd worden. Er zijn een aantal gemeenschappelijke principes voor de strategische contracten vermeld. Die principes kloppen. De te zware procedures van mobiliteit of ruimtelijke ordening gelden voor alle steden. Strategische contracten met enkel een opsomming van de verkeersknelpunten of culturele tekorten zijn onvoldoende. Elke minister is daarenboven een eigen onderhandelingsronde met de steden aan het opstarten. Er is geen coherente Vlaamse overheid die algemene afspraken maakt met de der tien steden. Een coherente aanpak is nodig.

De heer Jan Penris, voorzitter: Het debat is zo opengebroken dat het niet alleen in deze commissie behandeld kan worden. Deze commissie moet het wel hebben over de zin en de onzin van de fondsen. Het managementteam is allicht meer voer voor de commissie Binnenlandse Zaken die eventueel het Gemeentedecreet kan aanpassen.

Verrassend was ook de mededeling dat de steden zich bekneld voelen en vragen hebben bij het centralisme van het woonbeleid. Dat is deels de verantwoordelijkheid van deze commissie maar ook van de commissie bevoegd voor ruimtelijke ordening en milieuwetgeving. De meetbaarheid is allicht wel onze bevoegdheid. De academische wereld geeft aan dat het niet gemakkelijk is om strategische effectindicatoren op te stellen en te hanteren.

In Nederland heeft men op dat vlak al meer ervaring, bijvoorbeeld in Rotterdam.

De heer Filip De Rynck: Het Stedenfonds is een Vlaams instrument, de Visitatiecommissie heeft zich aan die contouren gehouden. We zijn inderdaad op federale materies gebotst maar wij hebben die hier niet grondig uitgewerkt. Het illustreert dat de praktijklogica niet altijd overeenstemt met de beleidslogica en de visitaties. Het tekent de verhouding tussen steden en centrale overheid.

Een systematische analyse van de institutionele omklemming bestaat niet. Ik stel voor dat de commissie daarover stedelijke verantwoordelijken hoort. Het zit vooral in de kleine aspecten, niet zozeer in de fondsen en de convenants, maar eerder in de courante administratieve batterijen erachter. Elke dienst heeft zijn eigen systeem, horizontale combinaties zijn onmogelijk. Dat is het eigenlijke probleem. De realisatie van stadsprojecten is ongelooflijk kafkaïes. Vaak blijken die toestanden niet uit de documenten maar wel in de uitvoering. Ik raad de commissie aan om de besluitvorming over een stadsproject eens te bestuderen. Het heeft vaak te maken met ingesloten ambtelijke mechanismen waar een gewone burger niet bij stilstaat. De vijand zit in vele vaak verborgen regeltjes waarvan je het bestaan niet vermoedt tot je ermee geconfronteerd wordt. Daarover wordt te weinig gesproken. De deregulering is te veel gefocust op het nuttige en spectaculaire en te weinig op het courante en ordinaire.

De kwaliteit van de strategische contracten zal inderdaad doorslaggevend zijn. Dat is koffiedik kijken. Als er meer ministers bij de strategische contracten betrokken worden, wordt heel wat mogelijk. Dat zal de visitatie beïnvloeden. De werkwijze van de visitatie kan behouden blijven als het een tussentijdse evaluatie blijft. Een definitieve evaluatie en uitspraken over effectiviteit en efficiëntie vergen een andere aanpak. De inhoud van een tussentijdse visitatie kan grondig wijzigen afhankelijk van de strategische contracten en dus ook de vraag naar effectiviteit en efficiëntie. Over het algemeen vind ik trouwens dat die vraag veel genuanceerder moet worden benaderd. De efficiëntie van stedenfondsmiddelen die exclusief worden gebruikt voor een eenloketfunctie, kan beoordeeld worden. Doelstellingen over onderwijs voor bepaalde groepen zijn al heel wat moeilijker te beoordelen, laat staan als het over echt moeilijke doelstellingen gaat zoals cultuurparticipatie. Het beleid weet nog niet eens hoe dat in indicatoren gevat kan worden laat staan dat het uitspraken kan doen over effectiviteit en efficiëntie.

Ik pleit er dus voor om effectiviteit gedifferentieerd te beoordelen, soms heel scherp en andere keren heel relatief. Het zou goed zijn dat meerdere kabinetten betrokken zijn bij de onderhandelingen over de strategische contracten. Als er op dat strategische niveau een combinatie kan gemaakt worden van de Vlaamse doelstellingen en de stedelijke wensen, zou dat een enorme stap vooruit betekenen. Dat brengt echter veel praktische problemen met zich mee. Welke

structuur wordt opgezet om de onderhandelingen professioneel te voeren? Een beperkte ambtelijke ondersteuning volstaat niet.

Het is niet zozeer het feit dat er een managementteam gecreëerd wordt, maar eerder de manier waarop ermee omgegaan wordt. Er is een verschil met een team voor intern management. Op dat vlak wordt er wel degelijk soms vooruitgang geboekt. Op vlak van het beleid en de strategie functioneren de teams nauwelijks, ofwel komen ze er niet aan toe ofwel zijn ze er niet voor toegerust. Het ontwikkelen van strategische netwerken, het voeren van een strategisch debat kan mijns inziens niet toevertrouwd worden aan een managementteam. Daarvoor is iets anders nodig. Het Gemeentedecreet staat niet eraan in de weg dat elke stad zijn eigen weg bewandelt. Ik denk dus niet dat het Gemeentedecreet de grote boosdoener is, maar vind wel dat we oog moeten hebben voor de neveneffecten.

De heer Stefaan De Clerck: Het managementteam moet dus de interne processen bewaken. Daarnaast staat het beleid. Voor de sturing van de stedelijke ontwikkeling is een strategische cel nodig.

De heer Filip De Rynck: De steden moeten dan wel kritisch naar zichzelf kijken. Ze maken nu immers zelf een soort middelpuntvliedende beweging met publiek-private samenwerkingsverbanden, autonome bedrijven, vzw's, interbestuurlijke en intergemeentelijke samenwerkingsverbanden. In een aantal steden verhuist het zwaartepunt van de beleidsvorming van het moederhuis naar de belendende percelen. Ze nemen als het ware het moederhuis over. De colleges weten al lang niet meer wat er allemaal gaande is, laat staan dat het managementteam het weet. Een aantal strategische ambtenaren zit niet eens in het managementteam.

De heer Stefaan De Clerck: Het Gemeentedecreet is geen basis voor een goede organisatie van dat alles. Daarover moeten we debatteren.

De heer Filip De Rynck: Het Gemeentedecreet houdt u ook niet tegen.

Het zou al een hele vooruitgang zijn als het Stedenfonds ook zou kunnen worden gebruikt om een aantal fondsen, die in convenants vervat zitten, te integreren. Dat zou op zich een interessante stap zijn. De discussie is al vaak gevoerd en stoot altijd op dezelfde structurele obstakels. Ik pleit voor een meer

managementgerichte aanpak waarbij de problemen stap voor stap weggewerkt worden.

In Nederland staat het monitoren verder, maar de middelen zijn veel meer gericht. De centrale overheid bepaalt concrete doelstellingen en de steden engageren zich daartoe. De indicatoren zijn daarop gebaseerd. Het is een veel meer doelstellingsgerichte aanpak, daardoor wordt de monitoring beïnvloed. De monitoring is trouwens beperkt tot een vijftal doelstellingen. Het is gemakkelijker om voor vijf doelstellingen indicatoren af te spreken dan voor de brede werking van het Stedenfonds.

De heer Stefaan De Clerck: De conclusie van de bespreking moet zijn dat er op vlak van de strategische contracten en het kenniscentrum een tandje bijgestoken moet worden. Dat is een kritische factor om het geleverde werk te laten renderen. Ik hoop dat die boodschap de minister bereikt. Ik hoop dat dit trouwens niet het eindpunt is.

De heer Jan Penris, voorzitter: Dat hebben we gedeeltelijk zelf in de hand. U kan zelf een initiatief nemen, maar de commissie kan de voortgang van het debat in de gaten houden.

Mevrouw Marleen Van Ouytsel, kabinetsmedewerker van de heer Marino Keulen, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid, Wonen en Inburgering: Ik heb begrepen dat de idee van de strategische contracten goed is, maar het aan de aanpak mangelt. De interkabinettenwerkgroep heeft precies vandaag goedgekeurd dat in de evaluatie en de planning van de topambtenaren de strategische contracten een doelstelling vormen. Dat wordt trouwens morgen behandeld door de regering. Dat is een belangrijke doorbraak. De ambtenarij en de politiek zullen voortaan moeten samenwerken.

Ik neem mee dat de spreker aanbeveelt om meer ministers bij de strategische contracten te betrekken. Ik stel voor dat de commissieleden die vraag ook aan de respectievelijke ministers stellen. Druk van de andere commissies kan alleen maar helpen.

Vanmiddag hebben we een eerste afspraak om het kenniscentrum van de steden te bespreken. De minister wil geen leidende rol spelen bij dat initiatief van de steden. Het spreekt vanzelf dat we zoveel mogelijk samen willen werken.

Ik zal de voorstellen en aanbevelingen overbrengen en ik hoop dat er vaak over van gedachten gewisseld kan worden. Ik hoop dat ook de andere leden van de regering deel zullen nemen.

De verslaggever,

Cathy BEX

De voorzitter

Jan PENRIS
